

แหล่งโบราณคดีบ้านไร่ห้วย

- ชื่อแหล่ง** บ้านไร่ห้วย
- ที่ตั้ง** หมู่ที่ 1 บ้านไร่ห้วย ตำบลไรโคก อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- เส้นทางเข้าสู่แหล่ง** จากอำเภอเขาย้อยไปตามถนนเพชรเกษม เลี้ยวทางแยกเข้าอำเภอหนองหญ้าปล้องไปประมาณ 1.5 กิโลเมตร มีทางแยกขวาเข้าวัดหัวนา เข้าไปประมาณ 3 กิโลเมตรเศษ ไปบรรจบถนนเข้าหมู่บ้าน เลี้ยวไปทางซ้าย ประมาณ 2 กิโลเมตรเศษ ถึงบ้านไร่ห้วย แหล่งอยู่ทางขวา ห่างจากถนนประมาณ 200 เมตร
- สภาพภูมิศาสตร์** พื้นที่โดยรอบแหล่งเป็นที่ราบลุ่ม ทางด้านทิศเหนือมีลำห้วยไหลผ่าน ชาวบ้านเรียกห้วยศรีขววน โดยต้นน้ำอยู่ทางทิศตะวันตกที่เป็นแนวเทือกเขาสูง ไหลไปทางทิศตะวันออก ผ่านสระน้ำโบราณขนาดใหญ่ ซึ่งอยู่ห่างจากแหล่งประมาณ 300 เมตร แล้วไปบรรจบกับทางน้ำที่ไหลขึ้นไปทางทิศเหนือ แล้วไปออกทางบ้านหัวสะพาน นอกจากนี้ยังมีห้วยหินเหนือและห้วยไม้บัง
- แหล่งน้ำ** ห้วยและสระน้ำ
- ประวัติ** มีผู้แจ้งไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยาว่ามีการพบพระพุทธรูป นายศักดิ์ชัย พจน์นันทวานิชย์ หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยาจึงได้เดินทางไปตรวจสอบ เมื่อปี พ.ศ. 2533 และนำชิ้นส่วนพระพุทธรูปมาเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา
- สภาพปัจจุบัน** เดิมเป็นเนินดินขนาดเล็ก สูงประมาณ 1 เมตร ต่อมา(ประมาณ 5 ปีมาแล้ว)ถูกไถรับเพื่อใช้เป็นพื้นที่นา ทำให้พบโบราณวัตถุ
- โบราณวัตถุ**
1. ชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูป สูง 23 เซนติเมตร กว้าง 12 เซนติเมตรทำจากหินเนื้อละเอียด สภาพชำรุดมาก เห็นเฉพาะเม็ดพระศกส่วนหนึ่ง ลักษณะเหมือนกับพระพุทธรูปในวัฒนธรรมทวารวดีที่พบในภาคกลางของประเทศไทย
 2. ชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูป สูง 23 เซนติเมตร กว้าง 18 เซนติเมตร ทำจากหินเนื้อละเอียด สลักอย่างหยาบ ๆ คล้ายยังสลักไม่เสร็จ พระพักตร์ค่อนข้างกลมแบน พระขนงเป็นเส้นนูนต่อกันเป็นรูปปีกกา พระนาสิกและพระโอษฐ์หนา เม็ดพระศกใหญ่ มีพระเกตุมาลาเป็นต่อม
 3. ชิ้นส่วนประติมากรรม ส่วนเท้า เป็นประติมากรรมยืน ลักษณะเป็นโกลน มีส่วนเดียวสำหรับเสียบลงในฐานสำหรับตั้ง เท้าทั้งสองข้างชิดกันอยู่บนฐานรูปไข่ ซึ่งอาจจะเป็นฐานบัว ส่วนเท้าประติมากรรมนี้น่าจะเป็นชิ้นส่วนพระบาทพระพุทธรูปในรายการที่ 2 ที่มีลักษณะเหมือนโกลน
- โบราณวัตถุทั้งสามชิ้น ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี นอกจากนี้ในบริเวณแหล่งยังพบชิ้นส่วนหิน และสะเก็ดหินอีกจำนวนหนึ่ง
- เนื่องจากไม่พบหลักฐานอื่นที่จะเป็นเครื่องยืนยันว่าบริเวณนี้เป็นชุมชน แต่มีแหล่งน้ำโบราณขนาดใหญ่ตั้งอยู่ และไม่ไกลจากแหล่งนี้พบโบราณสถานที่ใช้อัฐแบบที่พบในโบราณสถานวัฒนธรรมทวารวดีที่บ้านหนองพระ และบนยอดเขาพระนอก ที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านไร่ห้วยนี้ ประกอบกับชิ้นส่วนพระพุทธรูปที่พบที่บ้านไร่ห้วยก็มีลักษณะแบบศิลปะทวารวดี และยังพบชิ้นส่วนหินที่น่าจะนำมาเป็นวัตถุดิบรวมทั้งสะเก็ดหินอยู่ในแหล่งด้วยจึงสันนิษฐานได้ว่า บริเวณนี้น่าจะเป็นสถานที่ที่สลักรูปเคารพ แต่มิได้เป็นแหล่งขนาดใหญ่แบบที่ตำบลหนองปรัง อาจทำเพื่อประดิษฐานในศาสนสถานของชุมชน
- การกำหนดอายุสมัย** ทวารวดี
- การประกาศขึ้นทะเบียน** ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน
- รูปแบบของแหล่งโบราณคดี** แหล่งผลิตรูปเคารพในศาสนา
- วันที่ปฏิบัติงาน** สัปดาห์ที่ 30 กรกฎาคม 2540 บันทึก 5 สิงหาคม 2540
- ผู้ปฏิบัติงาน** นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย
- ที่มาของข้อมูล**

ภาพประกอบ :

สภาพภูมิประเทศแหล่งโบราณคดีบ้านไร่ห้วย จังหวัดเพชรบุรี

โกลนเศียรพระพุทธรูป

โกลนเศียรพระพุทธรูป
แหล่งโบราณคดีบ้านไร่ห้วย

โกลนพระบาทพระพุทธรูป
แหล่งโบราณคดีบ้านไร่ห้วย จังหวัดเพชรบุรี